

Cerimònia de lliurament del Premi Nobel de la Pau 2010 a Liu Xiaobo

Discurs de presentació, a càrrec de Thorbjørn Jagland,
president del Comitè Nobel de Noruega

Oslo, 10 de desembre de 2010

Han passat 110 anys des de que es va guardonar a Jean Henri Dunant i Frédéric Passy amb el primer Premi Nobel de la Pau. I malgrat tot, la voluntat d'Alfred Nobel de distingir a aquelles persones i institucions que treballen per la fraternitat entre nacions, per l'abolició o la reducció dels exèrcits i les armes, i per la promoció dels congressos de pau, continua vigent. El 2010, el mèrit va recaure al pres polític xinès Liu Xiaobo (1955), per la seva lluita no-violenta en defensa dels drets humans a la Xina. Però les autoritats xineses no van permetre a Xiaobo ni a cap dels seu familiars assistir a la cerimònia del Nobel. I tot hi això, l'intel·lectual xinès es va refermar en el seu al·legat final: no tinc enemics.

Nota:

«No tinc enemics: el meu al·legat final» és una traducció de la versió anglesa de l'escrit original en xinès de Liu Xiaobo realitzada per J. Latourelle.

Ambdós textos, el «Discurs de presentació, a càrrec de Thorbjørn Jagland, president del Comitè Nobel de Noruega» i «No tinc enemics: el meu al·legat final» han estat traduïts i reproduïts amb el permís de Fundació Nobel. Copyright © Fundació Nobel 2010.

Traducció de Gerard Sugranyes.

Majestats, excel·lències, senyores i senyors,

«El Comitè Nobel de Noruega ha decidit atorgar el Premi Nobel de la Pau 2010 a Liu Xiaobo, per la seva llarga trajectòria de lluita pacífica pels drets humans fonamentals a la Xina. El Comitè Nobel de Noruega sempre ha cregut que hi ha un profund lligam entre els drets humans i la pau. Aquests drets són un prerequisit per a la «fraternitat entre nacions» de què Alfred Nobel parlava en el seu testament.»

Aquest era el primer paràgraf de l'anunci fet pel Comitè Nobel de Noruega el 8 d'octubre en què es comunicava el guanyador del Premi Nobel de la Pau d'enguany.

Lamentem que avui el premiat no pugui ser present aquí. Es troba reclòs en règim d'aïllament en una presó al nord-est de la Xina. Tampoc la seva dona, Liu Xia, ni cap dels seus familiars més propers no poden ser amb nosaltres. Així doncs, no podem fer-li lliurament de cap medalla o diploma en aquest acte.

Aquest sol fet posa de manifest que el Premi era necessari i apropiat. Felicitem Liu Xiaobo pel seu Premi Nobel de la Pau d'enguany.

Hi ha hagut altres ocasions en què s'ha impedit a la persona premiada assistir a recollir el Premi. De fet, en moltes d'aquestes ocasions s'ha demostrat, a la llum de la història, que aquells Premis han estat veritablement significatius i honorables. Fins i tot quan la persona premiada ha pogut assistir a la cerimònia, en molts casos posteriorment ha estat severament condemnada per les autoritats del seu propi país.

Hi va haver moltes dificultats el 1935, quan el Comitè va atorgar el premi a Carl von Ossietzky. Hitler es va posar furios, i va prohibir a tots els alemanys acceptar cap Premi Nobel. El Rei de Noruega no va assistir a la cerimònia. Ossietzky no va venir a Oslo, i va morir al cap de poc més d'un any.

També hi va haver molta indignació a Moscou quan Andrei Sàkharov va rebre el Premi Nobel el 1975. A ell també se li va impedir poder rebre el Premi en persona, però hi va poder assistir la seva dona. El mateix va succeir amb Lech Walesa el 1983. Les autoritats birmanes es van enfurismar quan Aung San Suu Kyi va rebre el Nobel de

El sol fet que Xiaobo no pugui assistir a la cerimònia de lliurament del Premi Nobel en estar aïllat en una presó de la Xina, posa de manifest que el Premi era necessari i apropiat

la Pau el 1991. De nou, la persona premiada no va poder venir a Oslo.

El 2003, la iraniana Shirin Ebadi va rebre el Premi Nobel de la Pau. Va poder venir. Es podrien dir moltes coses de la reacció de les autoritats iranienes, però l'ambaixador iranià va assistir a la cerimònia.

El Comitè Nobel de Noruega ha atorgat quatre premis a Sud-àfrica. Tots els premiats van viatjar a Oslo, però els Premis atorgats a Albert Lutuli el 1960 i a Desmond Tutu el 1984 van provocar una gran indignació en el règim de Sud-àfrica caracteritzat per l'apartheid, abans de l'entusiasta acollida que van tenir els Premis atorgats a Nelson Mandela i a Frederik W. de Klerk el 1993.

Evidentment, l'objectiu d'aquests Premis mai no ha estat ofendre ningú. La intenció del Comitè Nobel és destacar la relació que hi ha entre drets humans, democràcia i pau, i és important recordar al món que aquests drets de què tanta gent avui gaudeix van ser conquerits per persones que van lluitar per ells i que van assumir grans riscos personals.

Ho van fer pels altres. Per això Liu Xiaobo mereix el nostre reconeixement.

Tot i que cap dels membres del Comitè ha conegut Liu personalment, tenim la impressió de conèixer-lo. Hem estat estudiant les seves passes durant molt de temps.

Liu va néixer el 28 de desembre de 1955 a Changchun, a la província xinesa de Jilin. Va estudiar la carrera de Literatura a la Universitat de Jilin i un màster i un doctorat a la Universitat Normal de Pequín, on també va ser professor. Entre les seves estades a l'estranger s'hi inclouen visites docents a Oslo, a Hawaii i a la Universitat de Columbia de Nova York.

El 1989 va tornar a la Xina per participar en l'incipient moviment per la democràcia. El 2 de juny, ell i uns amics van iniciar una vaga de fam a la plaça de Tiananmen per protestar contra l'estat d'emergència que s'havia decretat al país. Van fer públic un manifest democràtic de sis punts, redactat per Liu, en contra de la dictadura i a favor de la democràcia. Liu es va oposar a qualsevol lluita física contra les autoritats per part dels estudiants i va intentar trobar una solució pacífica a la tensió creada entre els estudiants i el govern. La «no violència» ja despuntava de forma preeminent en el seu missatge. El Quatre de Juny, ell i els seus amics van intentar impedir un enfrontament entre l'exèrcit i els estudiants. Només ho van aconseguir en part. Es van perdre moltes vides, la majoria fora de la plaça de Tiananmen.

Liu va dir a la seva dona que li agradaria que el Premi Nobel de la Pau d'enguany estigués dedicat «a les vides perdudes el Quatre de Juny». Per a nosaltres és un plaer satisfer el seu desig.

Liu va dir que «la grandesa de la resistència no violenta és que, fins i tot quan l'ésser humà s'enfronta a una tirania imposada per la força i al consegüent patiment, la víctima respon a l'odi amb amor, al prejudici amb tolerància, a l'arrogància amb humilitat, a la humiliació amb dignitat i a la violència amb la raó».

Tiananmen es va convertir en un punt d'inflexió en la vida de Liu.

El 1996, Liu va ser condemnat a tres anys en un camp de treball per «escampar rumors i calúmnies». Va ser president del PEN Club independent xinès del 2003 al 2007. Ha escrit prop de 800 assaigs, dels quals 499 els va escriure a partir del 2005. Va ser un dels principals artífexs de la Carta 08, feta pública el 10 de desembre de 2008 i que va ser escrita, en paraules del Preàmbul del document, «en ocasió del centenari de la primera Constitució xinesa, el 60è aniversari de la promulgació de la Declaració Universal dels Drets Humans, el 30è aniversari del Mur de la Democràcia i el 10è aniversari de la signatura per part del govern xinès del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics.» La Carta 08 defensa els drets humans fonamentals i ha estat signada per diversos milers de persones, tant a la Xina mateix com a l'estranger.

El 25 de desembre de 2009, Liu va ser condemnat a onze anys d'empresonament i dos anys de privació de drets polítics per, en paraules de la sentència,

La intenció del Nobel és destacar la relació que entre drets humans, democràcia i pau, i és important recordar que aquests drets van ser conquerits per persones que van lluitar per ells

«incitació a enderrocar el poder i el sistema socialista de l'estat i la dictadura democràtica del poble». Liu sempre ha denunciat que aquesta sentència viola tant la pròpia Constitució xinesa com els drets humans fonamentals.

Hi ha molts dissidents a la Xina, i les seves opinions difereixen en molts punts. La dura sentència imposada a Liu el va convertir en quelcom més que un destacat defensor dels drets humans. Pràcticament de la nit al dia es va convertir en el símbol, tant a la Xina com a nivell internacional, de la lluita pels drets humans en aquell país.

Majestats, senyores i senyors,

Durant la Guerra Freda es van posar en dubte els lligams entre la pau i els drets humans. No obstant, des de la fi de la Guerra Freda els investigadors en matèria de pau i els polítics han destacat, gairebé sense excepció, la força d'aquesta connexió. Es tracta, segons afirmen, d'una de les conclusions més «robustes» a què han arribat. És possible que les democràcies hagin anat a la guerra contra dictadures i, certament, han dut a terme guerres colonials, però aparentment sembla que no hi ha hagut cap cas de democràcia que hagi declarat la guerra a cap altra democràcia.

La més profunda «fraternitat entre nacions», que Alfred Nobel menciona en el seu testament, i que és un prerrequisit

per a la pau real, difícilment pot ser creada sense drets humans i democràcia.

Gairebé no hi ha exemples en la història mundial de cap potència que hagi assolit un creixement tan ràpid en un període de temps tan prolongat com la Xina. Des de 1978, any rere any, dècada rere dècada, la taxa de creixement s'ha mantingut en el 10% o superior. Fa pocs anys, el seu nivell d'exportacions era major que el d'Alemanya; aquest any, ha superat el del Japó. La Xina ha passat a tenir el segon PIB més gran del món. El PIB dels EUA encara és tres cops superior al de la Xina, però mentre la Xina continua avançant, els EUA es troben en serioses dificultats.

L'èxit econòmic ha fet que centenars de milions de xinesos hagin pogut sortir de la pobresa. Pel que fa a la reducció del nombre de persones pobres al món, cal reconèixer el principal mèrit a la Xina.

Podem dir que, fins a cert punt, la Xina, amb els seus 1.300 milions d'habitants, duu el destí de la humanitat a les seves espatlles. Si el país demostra ser capaç de desenvolupar una economia de mercat i el respecte per tots els drets civils, tindrà un enorme impacte favorable en el món. Si no, hi ha el perill que s'hi produeixin crisis socials i econòmiques, amb conseqüències negatives per a tothom.

L'experiència històrica ens dona motius per creure que un creixement econòmic ràpid i sostingut proporciona

oportunitats per a la investigació, el pensament i el debat lliure. Però sense llibertat d'expressió, es desenvolupa-rà corrupció, abús de poder i ineficàcia en el govern. Tot sistema de poder ha de tenir el seu contrapoder en forma de control escollit per la població, de llibertat de premsa i del dret de les persones individuals a expressar les seves crítiques.

Estats més o menys autoritaris poden tenir llargs períodes de ràpid creixement econòmic, però no és cap coincidència que gairebé tots els països més rics del món siguin democràtics. La democràcia mobilitza nous recursos humans i tecnològics.

El nou estatus de la Xina comporta una responsabilitat major. La Xina ha d'estar preparada per a la crítica i considerar-la positiva, com una oportunitat de millora. Així ha de ser quan es tracta d'un gran poder. Tots ens hem format opinions sobre el paper dels EUA al llarg dels anys. Amics i aliats han criticat aquest país tant per la guerra de Vietnam com pels drets civils de les persones negres. Molta gent es va oposar al Premi Nobel de la Pau de Martin Luther King el 1964. Ara, però, si mirem enrere, podem veure que els EUA van sortir reforçats quan la població afroamericana va obtenir els seus drets.

Molts es preguntaran si la debilitat de la Xina no es manifesta en la necessitat d'empresonar un home només pel fet d'expressar l'opinió sobre com hauria de ser governat el seu país

Molts es preguntaran si la debilitat de la Xina —malgrat tota la fortalesa que el país està mostrant de cara enfora— no es manifesta amb la necessitat d'empresonar un home durant onze anys només pel fet d'expressar les seves opinions sobre com hauria de ser governat el seu país.

Aquesta debilitat troba una clara expressió en la condemna de Liu, en què es destaca com a especialment greu el fet que difongui les seves opinions per Internet. Però aquells que tenen por dels avenços tecnològics tenen tots els motius del món per tenir por del futur. Les tecnologies de la informació no poden ser abolides. Continuaran fent les societats més obertes. Tal com va dir el president rus Dmitri Medvèdev en un discurs a la Duma, «les noves tecnologies de la informació ens donen l'oportunitat de connectar-nos amb el món. El món i la societat s'estan tornant més oberts, agradi o no a les classes dirigents.»

Sens dubte Medvèdev tenia en ment el destí de la URSS. La uniformitat obligatòria i el control de les opinions van impedir al país ser partícip de la revolució tecnològica que va tenir lloc entre les dècades de 1970 i 1980. El sistema es va esfondrar. El país hauria pogut guanyar-hi molt més si hagués establert un diàleg des d'etapes primerenques amb persones com Andrei Sàkharov.

Majestats, senyores i senyors,

Avui dia, ni els estats nació ni les majories dins els estats nació tenen una autoritat il·limitada. Els drets humans limiten allò que els estats nació o les majories dins els estats nació poden fer. Això ha de ser aplicable a tots els estats membres de l'ONU que s'han adherit a la Declaració Universal dels Drets Humans. La Xina ha signat i fins i tot ha ratificat moltes de les principals convencions internacionals sobre drets humans de l'ONU i de l'Organització Internacional del Treball. També és interessant el fet que la Xina hagi acceptat el mecanisme supranacional de resolució de conflictes de l'Organització Mundial del Comerç.

La mateixa Constitució de la Xina incorpora drets humans fonamentals. L'article 35 de la Constitució del país estableix que: «els ciutadans de la República Popular de la Xina gaudiran de llibertat d'expressió, premsa, assemblea, associació, processió i manifestació.» L'article 41 comença dient que els ciutadans «... tenen el dret d'expressar crítiques i de fer suggeriments pel que fa a qualsevol òrgan o funcionari de l'Estat.»

Liu va exercir els seus drets civils. No va fer res inapropiat. Per tant, ha de ser alliberat.

En els últims 100 o 150 anys, els drets humans i la democràcia han ocupat una posició cada cop més preminent en el

món. I amb ells, la pau. Això es pot veure molt clarament en el cas d'Europa, on hi van haver tantes guerres; a més, les seves potències colonials van iniciar guerres per tot el món. Europa és actualment un continent de pau. La descolonització després de la Segona Guerra Mundial va oferir a molts països, primer a Àsia i després a Àfrica, l'oportunitat de governar-se a ells mateixos amb respecte pels drets humans bàsics. Amb l'Índia al capdavant, molts d'ells van aprofitar aquesta oportunitat. Durant les darreres dècades, hem vist com la democràcia es consolidava a l'Amèrica Llatina i a l'Europa Central i de l'Est. Molts països musulmans estan començant a seguir el mateix camí: Turquia, Indonèsia, Malàisia... I altres països estan en procés d'obertura dels seus sistemes polítics.

Els activistes dels drets humans a la Xina són defensors de l'ordre mundial i de les tendències principals de la comunitat internacional. Vist des d'aquesta perspectiva, no són dissidents, sinó representants de les principals línies de desenvolupament del món actual.

Liu nega que criticar el Partit Comunista equivalgui a ofendre a la Xina i el poble xinès. Argumenta que «fins i tot quan el Partit Comunista és el partit al govern, aquest partit no es pot identificar amb el país, i encara menys amb la nació i la seva cultura.» Els canvis a la

Si la Xina desenvolupa una economia de mercat i respecta els drets civils, tindrà un enorme impacte favorable en el món. Sinó, hi ha el perill que s'hi produeixin crisis d'impacte mundial

Xina poden trigar temps, potser molt de temps: les reformes polítiques haurien de ser, com diu Liu, «graduals, pacífiques, ordenades i controlades.» La Xina ja ha tingut prou intents de canvis revolucionaris. Només duen al caos. Però com també escriu Liu, «ja ha tingut lloc una enorme transformació cap al pluralisme en la societat, i l'autoritat oficial ja no és capaç de controlar tota la societat en bloc». Per més fort que el poder del règim sembli ser, cada individu ha de fer el màxim per portar, segons les seves paraules, «una vida honesta i amb dignitat».

La resposta de les autoritats xineses ha estat denunciar que el Premi Nobel de la Pau humilia la Xina, i intentar descreditar Liu.

La història ens dóna molts exemples de poders polítics que han jugat amb els sentiments nacionalistes i que han intentat demonitzar aquells que tenen opinions contràries, que aviat es converteixen en agents estrangers. Això sovint s'ha fet en el nom de la democràcia i de la llibertat, però gairebé sempre amb resultats tràgics.

Això ho podem trobar sovint en la retòrica de la lluita contra el terrorisme: «O estàs amb mi, o estàs en contra meva». En nom de la llibertat s'han utilitzat mètodes tan poc democràtics com la tortura o l'empresonament sense condemna, cosa que ha comportat una major pola-

rització del món i ha perjudicat la lluita contra el terrorisme.

Liu Xiaobo és un optimista, malgrat tots els seus anys de presó. En el seu al·legat final davant del tribunal el 23 de desembre de 2009, va dir: «Jo, ple d'optimisme, espero l'arribada d'una futura Xina lliure, perquè no hi ha cap força que pugui posar fi a l'anhel humà de llibertat, i la Xina esdevindrà finalment una nació governada per l'estat de dret i en què els drets humans regnaran per sobre de tot.»

Isaac Newton va dir un cop: «si he estat capaç de veure-hi més enllà, ha estat perquè m'alçava sobre les espatlles de gegants.»

Si avui som capaços de mirar endavant, és perquè ens alcem sobre les espatlles de les moltes persones que, al llarg dels anys —i sovint amb un alt risc personal—, van defensar allò en què creien i van fer possible la nostra llibertat.

Així doncs, mentre que en aquests moments hi ha persones que estan comptant els seus diners, o centrant-se exclusivament en els seus interessos nacionals a curt termini, o restant indiferents, el Comitè Nobel de Noruega ha decidit novament donar suport a aquells que lluiten per tots nosaltres.

Felicitem Liu Xiaobo pel seu Premi Nobel de la Pau 2010. Les seves idees, a llarg termini, enfortiran la Xina. Fem ex-

tensius a ell mateix i a la Xina els nostres millors desitjos pels anys que vindran.

«No tinc enemies: El meu al·legat final»

Discurs de Liu Xiaobo davant del Tribunal Popular Intermedi Municipal número 1 de Pequín

Pequín, 23 de desembre de 2009

*Llegit per l'actriu noruega Liv Ullmann a la cerimònia de lliurament del Premi Nobel de la Pau 2010
Oslo, 10 de desembre de 2010*

En el transcurs de la meua vida, de més de mig segle, el juny de 1989 va ser el punt d'inflexió principal. Fins aquell moment, era un membre de la primera promoció que va accedir a la universitat quan es van reinstaurar els exàmens d'accés després de la Revolució Cultural, el «Curs del 77». Vaig cursar diplomatura, llicenciatura i doctorat en Lletres; la meua carrera acadèmica va anar vent en popa. Quan vaig rebre els títols, em vaig quedar com a professor a la Universitat Normal de Pequín. Com a professor, vaig ser ben rebut pels alumnes. Al mateix temps, era un intel·lectual públic. Escribia articles i llibres que van provocar força agitació durant la dècada de 1980, i freqüentment rebia invitacions per fer conferències per tot el país i anava a l'estranger com a professor visitant convidat per universitats d'Europa i d'Amèrica. El que m'exigia a mi mateix era el següent: ja fos com a persona o com a escriptor, menaria una vida honesta, responsable i digna. Posteriorment, en tornar dels EUA a la Xina per prendre part del Moviment de 1989, em van empresonar pel «crim de propaganda i

incitació contrarevolucionària.» També vaig perdre la meua estimada càtedra i ja no vaig poder continuar publicant assajos ni fent xerrades a la Xina. Tan sols pel fet de publicar opinions polítiques diferents i prendre part d'un moviment democràtic pacífic, un professor perd la seva càtedra, un escriptor perd el seu dret a publicar i un intel·lectual públic perd la possibilitat de fer conferències. Això és una tragèdia, tant per mi personalment com per una Xina que ja ha vist 30 anys de reformes i d'obertura.

Quan penso en tot això, veig que les meves experiències més intenses després del quatre de juny han estat, sorprenentment, associades amb tribunals: les meves dues oportunitats d'adreçar-me al públic han estat proporcionades totes dues precisament per sessions en judicis al Tribunal Popular Intermedi Municipal de Pequín, la primera al gener de 1991, i l'altra avui. Malgrat que els crims de què se m'ha acusat en cadascuna de les dues ocasions tenen noms diferents, la seva substància real és bàsicament la mateixa: tots dos són crims d'opinió.

Han passat vint anys, però els fantasmes del quatre de juny encara no poden descansar en pau. Quan em van alliberar de la presó de Qincheng el 1991, jo, que vaig ser dut cap al camí de la dissidència política per les cadenes psicològiques del quatre de juny, vaig perdre el dret a parlar en públic al meu propi país, i ja només ho podia fer a través dels mitjans estrangers. A causa d'això, vaig estar sota vigilància durant aproximadament un any, sota vigilància domiciliària del maig de 1995 al gener de 1996, i enviat a camps de treball de «reeduació del pensament» de l'octubre de 1996 a l'octubre de 1999. I ara m'han tornat a asseure al banc dels acusats per la mentalitat en clau d'enemic que encara té el règim. Però tot i així, vull dir-li a aquest règim que em priva de llibertat que em refermo en les conviccions que vaig expressar en la meua «declaració de vaga de fam de juny» de fa vint anys. No tinc enemies ni odi. Cap dels policies que em va vigilar, arrestar o interrogar, cap dels fiscals que em van processar i cap dels jutges que em van jutjar són els meus enemies. Malgrat que de cap

» La mentalitat d'enemic enverinarà l'esperit de qualsevol nació, incitarà lluites mortals, destruirà la seva humanitat i minarà el progrés cap a la llibertat i la democràcia

manera puc acceptar la vostra vigilància, arrestos, processaments i veredictes, respecto les vostres professions i la vostra integritat, incloses les dels dos fiscals, Zhang Rongge i Pan Xueqing, que presenten càrrecs contra mi en el marc d'aquest procés. Durant l'interrogatori del 3 de desembre vaig poder copsar el vostre respecte i la vostra benvolença.

L'odi pot consumir la intel·ligència i la consciència d'una persona. La mentalitat d'enemic enverinarà l'esperit de qualsevol nació, incitarà cruels lluites mortals, destruirà la seva tolerància i humanitat, i minarà el progrés d'aquesta nació cap a la llibertat i la democràcia. Per això espero ser capaç de transcendir les meves experiències personals quan consideri el desenvolupament i el canvi social del nostre país, per contrarestar l'hostilitat del règim amb la màxima benvolença i esvair l'odi mitjançant l'amor.

Tothom sap que va ser les reformes i l'obertura la que va dur desenvolupament i canvi social al nostre país. En la meua opinió, les reformes i l'obertura van començar quan es va abandonar la política del govern d'«utilitzar la lluita de classes com a guia» de l'era Mao i en lloc seu es va adoptar un compromís amb el desenvolupament econòmic i l'harmonia social. El procés d'abandonament de la «filosofia de la lluita» també va ser un procés d'afebliment gradual de la mentalitat d'enemic i d'eliminació de

la psicologia de l'odi per extreure el verí que havia penetrat lentament en la naturalesa humana. Va ser aquest procés el que va portar un clima relaxat, tant dins com fora del país, gràcies a les reformes i l'obertura, una base amable i humana per restaurar l'afecte mutu entre les persones i una coexistència pacífica d'aquells que tenen interessos i valors diferents, proporcionant així energia per mantenir-se en el terreny de la humanitat i permetre la irrupció de la creativitat i de la restauració de la misericòrdia entre els nostres compatriotes. Es podria dir que l'abandonament de les postures «antiimperialistes i antirevisionistes» en les relacions exteriors i de la «lluita de classes» a l'interior ha estat la premissa bàsica que ha permès que les reformes i l'obertura continuessin fins els nostres dies. La tendència cap al mercat en l'economia, la diversificació de la cultura i el gradual canvi en l'ordre social cap a l'imperi de la llei s'han vist beneficiats per l'afebliment de la mentalitat d'enemic. Fins i tot en el terreny de la política, on l'avenç és més lent, l'afebliment de la mentalitat d'enemic ha dut a una tolerància cada cop més gran del pluralisme social per part del règim i a una disminució substancial en la força de la persecució dels dissidents polítics; així mateix, la qualificació oficial del Moviment de 1989 ha passat de ser «desordre i agitació» a «disturbis

polítics». L'afebliment de la mentalitat d'enemic ha aplanat el camí perquè el règim accepti gradualment la universalitat dels drets humans. El 1997 i el 1998, el govern xinès es va comprometre a signar dos importants convenis internacionals pels drets humans de l'ONU, indicant així l'acceptació per part de la Xina d'estàndards en matèria de drets humans universals. El 2004, el Congrés Nacional Popular de la Xina va esmenar la Constitució i hi va introduir per primer cop que «l'Estat respecta i garanteix els drets humans», indicant així que els drets humans ja s'han convertit en un dels principis fonamentals de l'imperi de la llei a la Xina. Al mateix temps, el règim actual introdueix les idees de «posar la gent primer» i «crear una societat en harmonia», indicant així un avenç en la visió de govern per part del Partit Comunista Xinès.

També he pogut copsar aquest progrés en el nivell macrosocial a través de les meves pròpies experiències personals des del meu arrest.

Tot i que mantinc que sóc innocent i que els càrrecs contra mi són inconstitucionals, durant l'any i escaig des que vaig perdre la llibertat he estat tancat en dues localitzacions diferents i he passat per quatre interrogatoris policials, tres fiscals i dos jutges, però no s'han mostrat irrespectuosos en la instrucció del meu cas, ni han sobrepassat els límits

Jo, ple d'optimisme, espero l'arribada
d'una futura Xina lliure, perquè no hi ha cap força
que pugui posar fi a l'anhel humà de llibertat

de temps ni han intentat obtenir una confessió per la força. El seu comportament ha estat moderat i raonable; és més, sovint s'han mostrat benvolents.

El 23 de juny em van traslladar des del lloc on havia estat sota vigilància domiciliària al Centre de Detenció número 1 de l'Oficina de Seguretat Pública Municipal de Pequín, conegut com a Beikan. Durant els sis mesos que vaig ser a Beikan, vaig poder veure millores en la gestió de les presons. El 1996 vaig ser un temps a l'antic Beikan —ubicat a Banbuqiao. Comparat amb l'antic Beikan de fa més d'una dècada, el Beikan actual representa una enorme millora, tant en termes de *hardware* —les instal·lacions— com de *software* —la gestió. En particular, la gestió humana duta a terme al nou Beikan, basada en el respecte pels drets i la integritat dels detinguts, ha fet que la gestió flexible es reflecteixi en cada aspecte del comportament del personal del correccional, i ha trobat la seva expressió en les «retransmissions confortants», la revista *Penediment* i música abans dels àpats, a l'hora de llevar-se i d'anar-se'n a dormir. Aquest estil de gestió permet que els detinguts experimentin un sentiment de dignitat i de calidesa, i remou les seves consciències per mantenir l'ordre a la presó i oposar-se a les baralles entre interns. No només ha proporcionat un entorn humà als detin-

guts, sinó que també ha millorat molt l'atmosfera en què tenen lloc els seus litigis, així com els seus estats anímics. He tingut contacte proper amb el funcionari de presons Liu Zheng, que era qui s'ocupava de mi, i el seu respecte i cura envers els detinguts es podia notar en cada detall del seu treball i impregnaven cadascuna de les seves paraules o accions, cosa que proporcionava una sensació de calidesa humana. Potser ha estat per la meva bona fortuna que he pogut conèixer aquest funcionari sincer, honest, consciencios i amable durant la meva estada a Beikan.

És justament per aquestes conviccions i per la meva experiència personal que crec fermament que el progrés polític de la Xina no s'aturarà, i jo, ple d'optimisme, espero l'arribada d'una futura Xina lliure, perquè no hi ha cap força que pugui posar fi a l'anhel humà de llibertat, i la Xina esdevindrà finalment una nació governada per l'estat de dret i en què els drets humans regnaran per sobre de tot. També espero que aquest progrés es reflecteixi en el meu judici i que es tradueixi en un veredictat imparcial per part del tribunal col·legiat, un veredictat que podrà superar el judici de la història.

Si em permeteu dir-ho, la millor experiència d'aquestes últimes dues dècades ha estat l'abnegat amor que he rebut de Liu Xia, la meva dona. No pot estar present com observadora avui en aquesta

sala, però tot i així vull dir-te, estimada, que crec fermament que el teu amor per mi romandrà igual que sempre ha estat. Al llarg de tots aquests anys que he viscut sense llibertat, el nostre amor ha patit una gran amargor imposada per les circumstàncies exteriors, però quan asaboreixo el regust d'aquest amor, sento que roman sense límits. Estic complint la meva sentència en una presó tangible, mentre tu esperes en la presó intangible del cor. El teu amor és la llum del sol que salta els murs més alts i penetra a través de les barres de ferro de la finestra de la meva presó, inundant cada racó de la meva pell, aportant calidesa a cada cèl·lula del meu cos, permetent mantenir sempre pau, franquesa i llum en el meu cor, i omplint de significat cada minut del meu temps a la presó. El meu amor per tu, per altra banda, és tan ple de remordiment i pesar que de vegades em doblego sota el seu pes. Sóc una pedra insensible en el desert, colpejada pel fort vent i per la pluja torrencial, tan freda que ningú gosa tocar-me. Però el meu amor és sòlid i esmolat, capaç de travessar qualsevol obstacle. Fins i tot si m'esclafessin fins a convertir-me en pols, utilitzaria les meves cendres per abraçar-te.

Estimada, amb el teu amor puc enfrontar-me amb tranquil·litat al judici que m'espera, sense remordiments per les meves eleccions i esperant l'endemà

La llibertat d'expressió és el fonament dels drets humans, la font de la humanitat i la mare de la veritat. Impedir la llibertat és aixafar els drets humans, ofegar la humanitat i suprimir la veritat

amb optimisme. Desitjo que el meu país esdevingui una terra amb llibertat d'expressió, on les paraules de tots els seus ciutadans siguin tractades igual de bé; on els diferents valors, idees, creences i posicions polítiques puguin competir entre ells i coexistir pacíficament; on tant les opinions majoritàries com les minoritàries hi estiguin igualment garantides; i, especialment, on les opinions polítiques que siguin diferents d'aquelles de qui ens governen siguin plenament respectades i protegides; on totes les opcions polítiques flueixin sota el sol perquè la gent pugui escollir la seva; on cada ciutadà pugui manifestar la seva opinió política sense por, i on ningú, sota cap circumstància, pateixi persecució política per expressar idees polítiques divergents. Espero ser la darrera víctima de les infinites inquisicions literàries de la Xina, i que d'ara endavant ningú més serà perseguit per les seves opinions.

La llibertat d'expressió és el fonament dels drets humans, la font de la humanitat i la mare de la veritat. Impedir la llibertat d'expressió és aixafar els drets humans, ofegar la humanitat i suprimir la veritat.

No em sento culpable per haver estat conseqüent amb el meu dret constitucional a la llibertat d'expressió, per haver complert amb la meva responsabilitat social com a ciutadà xinès. No hi

ha res de criminal en res que hagi fet.

No obstant, si se m'acusa d'això, no hi oposaré cap queixa.

Gràcies, a tots. ◀